

منابع و مأخذ

اسناد

آرشیو اسناد وزارت امور خارجه

سند شماره ۲۰. ۸. ۳-۷۳-۶۶-۱۳۳۳ق.

سند شماره ۲/۶۳. ۱/۶۳. ۳۶. ۴۲. ۵۸. ۶۳. ۶۳/۱. ۲۹/۱. ۲۹. ۲۲. ۲۱. ۲۰. ۱۹. ۱۸-۶-۶۶-۱۳۳۸ق.

سند شماره ۶۴. ۱/۶۱. ۶۱. ۴۷. ۴۲. ۳۴. ۲۹. ۱۲. ۱۱-۲-۶۶-۱۳۳۹ق.

سند شماره ۲۲. ۲۰. ۱۶. ۱۴. ۱۳. ۱۱-۲-۴-۱۳۰۰ش.

سند شماره ۱۹/۱. ۱۹. ۶. ۴. ۱/۱. ۱-۲۰-۴-۱۳۰۰ش.

سند شماره ۴۶. ۴۲. ۳۷. ۳۵-۱۲-۳۵-۱۳۰۰ش.

سند شماره ۲۱. ۹-۲۲-۳۶-۱۳۰۲ش.

سند شماره ۲-۱۳-۴-۱۳۰۳ش.

کتابها

آدمیت، فریدون، ۱۳۷۸، *ایدئولوژی نهضت مشروطیت ایران - مجلس اول و بحران آزادی*، ج ۲، تهران: نشر روشنگران.

ارباب، معصومه، ۱۳۸۳، *روابط ایران و آلمان در جنگ جهانی اول (۱۳۳۶-۱۳۳۲ق. / ۱۹۱۸-۱۹۱۴م)*، تهران: مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران.

اسپرینگ ریس، سسیل آرتور، ۱۳۷۵، *نامه‌های خصوصی سر سسیل اسپرینگ ریس وزیرمختار انگلیس در دربار ایران عهد سلطنت مظفرالدین شاه و محمدعلی شاه*، ترجمه: جواد شیخ‌الاسلامی، تهران: اطلاعات.

انتنر، مروین. ل، ۱۳۶۹، *روابط بازرگانی روس و ایران*، ترجمه: احمد توکلی، تهران: بنیاد موقوفات افشار.

باست، الیور، ۱۳۷۷، *آلمانی‌ها در ایران - نگاهی به تحولات ایران در جنگ جهانی اول بر اساس منابع دیپلماتیک فرانسه*، ترجمه: حسین بنی‌احمد، تهران: نشر شیرازه.

پیرا، فاطمه، ۱۳۷۹، *روابط سیاسی - اقتصادی ایران و آلمان بین دو جنگ جهانی*، تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی.

دستره، آنت، ۱۳۶۳، *مستخدمین بلژیکی در خدمت دولت ایران*، ترجمه: منصوره اتحادیه، تهران: نشر تاریخ ایران.

جمالزاده، محمدعلی، ۱۳۸۴، *گنج شایگان - اوضاع اقتصادی ایران*، تهران: انتشارات سخن.

سپهر، احمدعلی (مورخ‌الدوله)، ۱۳۶۲، *ایران در جنگ بزرگ*، تهران: انتشارات ادیب.

طباطبائی مجد، غلامرضا (به کوشش)، ۱۳۷۳، *معاهدات و قراردادهای تاریخی در دوره قاجار*، تهران: بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار.

ظهیرنژاد ارشادی، مینا (به کوشش)، ۱۳۷۶، *گزیده اسناد روابط ایران و آلمان*، ج ۱، تهران: انتشارات وزارت امور خارجه.

کتاب سبز، ۱۳۶۳، *بیطرفی ایران*، با مقدمه: رضا نظام‌مافی، تهران: نشر تاریخ ایران.

کرزن، جورج ناتانیل، ۱۳۶۲، *ایران و قضیه ایران*، ج ۲، ترجمه: غلامعلی وحید مازندرانی، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

گروته، هوگو، ۱۳۶۹، *سفرنامه گروته*، ترجمه: مجید جلیلود، تهران: نشر مرکز.

لنزوسکی، جورج، ۱۳۵۶، *رقابت روسیه و غرب در ایران*، ترجمه: اسماعیل رائین، تهران: انتشارات جاویدان.

لیتن، ویلهم، ۱۳۶۷، ایران از نفوذ مسالمت‌آمیز تا تحت‌الحمایگی، ترجمه: مریم میرحیدری، تهران: انتشارات معین.
لندور، آرنولد هنری سویچ، ۱۳۸۸، اوضاع سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و بازرگانی ایران در آستانه مشروطیت، ترجمه: علی‌اکبر عبدالرشیدی، تهران: امیرکبیر.
نجف‌زاده، علی، ۱۳۹۴، کنسولگری‌ها، مستخدمان و مستشاران خارجی در مشهد، مشهد: انتشارات انصار و سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران - مرکز شمال شرق.

نشریات

روزنامه بامداد روشن، ۱۱ شوال ۱۳۳۳ق: ش ۷۹.
روزنامه فکر آزاد، ۱۳۴۰ق: ش ۱، ش ۱۳.
روزنامه عصر جدید، ۱۳۳۲ق: ش ۵.
روزنامه تازه‌بهار، ۱۳۳۹ق: ش ۱، ش ۵۳.
روزنامه شرق ایران، ۱۳۳۵ق: ش ۳، ش ۷.
روزنامه رعد، ۱۳۳۳ق: ش ۶، ش ۲۳ و ۱۶۷.